

Bespreking van het Bijbelboek Daniël

door J.G. Fijnvandraat

De 12 hoofdstukken vers voor vers verklaard

Inleiding II: op de Hoofdstukken 7-12

INLEIDING

Het eerste deel van het boek Daniël omvat de hoofdstukken 1 tot en met 6 en bevat een weergave van een aantal gebeurtenissen uit het leven van Daniël en zijn drie metgezellen. Uit deze geschiedenissen zijn heel wat lessen voor het praktische geloofsleven te halen. Bij de behandeling van dit geschiedkundige deel van het boek hebben we ons daarmee uitvoerig bezig gehouden. Het eerste deel is echter niet alleen geschiedkundig, maar ook profetisch van aard. Dat niet slechts omdat hst.2 een profetische schildering geeft van wat 'in de toekomstige dagen' (of 'in het laatst der dagen') geschied zal (Dan.2:28), maar ook omdat de gebeurtenissen die in dat deel verhaald worden indirect een profetische (of: typologische) zin hebben. Dit laatste is uitvoerig besproken bij de behandeling van de betreffende hoofdstukken.

Het tweede deel van het boek omvat de hoofdstukken 7 tot en met 12, en daarin is het precies omgekeerd: het is in de eerste plaats profetisch, maar daarnaast bevat het geschiedkundige mededelingen die heel praktisch van aard zijn.

Wat het profetische aspect betreft kunnen we zeggen dat dit deel een nadere uitwerking van en aanvulling op de droom is, die Nebukadnezar in het begin van zijn regering heeft ontvangen. Verder vinden we in dit tweede deel de aanknopingspunten voor de typologische betekenis van het eerste deel.

De geschiedkundige mededelingen betreffen het gedrag van Daniël vóór en na het ontvangen van de gezichten, de beschrijving van zijn gemoedsgesteldheid en de onthulling van wat er in de bovenzinnelijke wereld op een bepaald ogenblik plaatsvond. Deze mededelingen bevatten belangrijke geestelijke lessen.

Het tweede deel bestaat uit een weergave van een viertal profetische gezichten. We geven de volgende indeling:

7:1-28: het gezicht van de vier dieren, in het *eerste jaar van Belsazar*;

8:1-27: het gezicht van de ram en de geitebok, in het *derde jaar van Belsazar*;

9:20-27: de openbaring betreffende de zeventig weken, in het *eerste jaar van Darius*, met als inleiding het gebed van de profeet, dat in verband staat met het profetisch woord uit het boek Jeremia over de verwoesting en het herstel van Jeruzalem;

10:4-12:13: het gezicht aangaande de strijd tussen de koning van het noorden en die van het zuiden, in het *derde jaar van Kores*. Dit gezicht wordt ingeleid door een mededeling over het gebed van Daniël. Het eerste deel van het gezicht geeft een onthulling van de strijd die in de bovenzinnelijke wereld tussen engelen- machten geleverd wordt. Het tweede deel omvat een uitvoerig verslag van de strijd tussen aardse vorsten, waarin de mededeling over het ophouden van het dagelijks offer en het plaatsnemen van de gruwel der verwoesting centraal staat.

Dateringen

De gezichten en openbaringen, die Daniël ontving, heeft hij ordelijk weergegeven. Dat blijkt uit de dateringen. We zien dat er geen enkel visioen bij is uit de tijd van Nebukadnezar. Of Daniël toen geen profetische mededelingen heeft gehad, weten we niet. Als hij ze wel gehad heeft, heeft God het niet nodig geacht ze ons te laten overleveren. Maar we moeten niet vergeten, dat de droom van Nebukadnezar (Dan.2) een profetie van verstrekkende betekenis bevatte, die God door Daniël onthulde.

Behalve van een profetie uit het derde jaar van Belsazar lezen we verder ook niet meer dat Daniël openbaringen ontving tijdens de regering van deze vorst, die toch zeker een jaar of tien samen met zijn vader regeerde. Het aantal profetieën van Daniël is dus veel beperkter dan dat van Jesaja of Jeremia. Daartegenover staat, dat Daniël een indrukwekkende profetische schildering geeft die in zijn eigen tijd begint, en die doorloopt tot de tijd van het einde, de tijd van het oprichten van het rijk van de Messias. Om dat laatste gaat het uiteindelijk in dit boek.

Door de zojuist genoemde dateringen alsook door de vermelding van de naam van de profeet onderscheidt het boek Daniël zich heel duidelijk van de apocalyptische lectuur (openbaringslectuur) uit later tijd.

Niet gericht tot het volk

De aandacht mag er wel op gevestigd worden, dat in de profetieën van Daniël nooit het volk Israël als zodanig wordt aangesproken, dit in tegenstelling tot wat we in de boeken van andere profeten aantreffen. De profetie wordt tot Daniël alleen gericht. Datzelfde vinden we in feite ook in het derde deel van het boek Openbaring. Alleen bevat dat boek de uitdrukkelijke mededeling dat het aan de gemeenten gezonden moest worden. Zoiets missen we echter in Daniël. Dat stemt overeen met het feit, dat God het 'Lo Ammi' 'niet-mijn-volk' over Israël heeft uitgesproken. Jesaja, Jeremia en de anderen spraken van Godswege, gedreven door de Heilige Geest, tot het volk (2Petr.1:21). Daniël echter uitte nooit zulke 'door God ingegeven' woorden. Net als de geliefde discipel Johannes ontving hij visioenen en vermeldde hij wat hij zag. Maar de *mededeling ervan en het op schrift stellen geschiedde in beide*

gevallen onder de inspiratie van Gods Geest.

De aanduidingen voor God

De wijze waarop in het boek Daniël over God gesproken wordt is merkwaardig. In de namen die voor God gebruikt worden komt de relatie uit waarin Hij tot de betreffende staat. De allereerste is 'de God des hemels'. In deze relatie staat God zowel tot zijn dienstknechten als tot de koning Nebukadnezar, voordat het kwaad bij deze vorst openbaar wordt. God heet de God van [de hemel en] de aarde toen zijn volk hier op aarde de plaats innam die Hij het had toegedacht. Toen Israël ontrouw werd, gaf God zijn zetel te Jeruzalem op en trok Zich als het ware terug in de hemel. Als de 'God van de hemel' geeft Hij Nebukadnezar een koninkrijk en vertrouwt hem het gezag op aarde toe. In hst. 3 wordt God gezien als de God van het getrouwe overblijfsel in de aanduiding 'de God van Sadrach, Mesach en Abednego'. Als het gaat om uitoefenen van gericht (hst.4) wordt Hij aangeduid als de Allerhoogste. We treffen dat ook aan in hst.7:25. In de geschiedenis van Belsazar is er alleen sprake van 'God' zonder nadere aanduiding. In hst.6 zien we Hem weer verbonden met het overblijfsel, nu in de aanduiding 'de God van Daniël'. In datzelfde hoofdstuk wordt hij ook 'de levende God' genoemd. Dat is Hij voor Darius omdat Hij zijn dienstknecht van de dood bevrijd heeft. De uitdrukking 'Oude van dagen' neemt een heel bijzondere plaats in. De verheven Jahweh wordt daarmee geïdentificeerd met 'Hem die komt' (vs.22; vgl. Openb. 1:11-16). In het gebed in hst.9 rijst het geloof van Daniël tot de hoogte van de relatie van God met zijn volk Israël. We komen daar de naam Jahweh tegen. Het hele hoofdstuk wordt daardoor gekenmerkt en geeft de vruchten van die betrekking aan het slot.

Lees verder over het boek Daniël : <http://www.verhoevenmarc.be/daniel.htm>

verhoevenmarc@skynet.be - www.verhoevenmarc.be - www.verhoevenmarc.be/NieuwsteArtikelen.htm